

Załącznik do Uchwały Nr ~~XIV~~^{XIII}/51/2011
Rady Powiatu Ząbkowickiego
z dnia ~~16.03.2011~~ w sprawie przyjęcia
Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia
Psychicznego na lata 2011-2015

POWIATOWY PROGRAM OCHRONY
ZDROWIA PSYCHICZNEGO
NA LATA 2011-2015

Ząbkowice Śląskie 2011

I. Wstęp

Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. Nr 111 poz. 535 z późn. zm.), ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W dniu 18 lutego 2011 roku weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U. z 2011r. Nr 24 poz. 128). Celami głównymi Programu są:

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
3. Rozwój badań naukowych i systemu informacji z zakresu zdrowia psychicznego.

Do realizacji programu zaangażowano samorządy województw, powiatów i gmin, Narodowy Fundusz Zdrowia oraz ministrów właściwych ze względu na charakter działań określonych w tym Programie.

Do zadań samorządów powiatowych wynikających z Narodowego Programu Zdrowia Psychicznego należy promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, a także zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców Powiatu Żąbkowickiego opracowany na lata 2011-2015 poprzez diagnozę sytuacji zdrowotnej oraz ocenę potrzeb zdrowotnych mieszkańców wskaże kierunki działań, dzięki którym rozszerzona zostanie opieka medyczna i pomoc społeczna.

II. DIAGNOZA DOTYCZĄCA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W POWIECIE ZĄBKOWICKIM

Powiat Ząbkowicki położony jest w południowo-wschodniej części województwa dolnośląskiego. Ogólna powierzchnia wynosi 801,75 km². W skład powiatu wchodzi 7 gmin.

- gminy miejsko-wiejskie: Bardo, Ząbkowice Śląskie, Ziębice, Złoty Stok
- gminy wiejskie: Ciepłowody, Kamieniec Ząbkowicki, Stoszowice.

Na dzień 31.12.2010 roku w Powiecie Ząbkowickim mieszkało ogółem 68.175zł, w tym:

- kobiet – 35.245
- mężczyzn – 32.930.

Zgodnie z danymi powszechnego spisu ludności przeprowadzonego w roku 2002 na terenie Powiatu Ząbkowickiego na stałe zamieszkiwało **13.616** osób niepełnosprawnych, co stanowi około 19,6% ogółu ludności.

BAZA POWIATU ZĄBKOWICKIEGO SŁUŻĄCA WSPARCIU I OPIECE NAD OSOBAMI ZE SCHORZENIAMI PSYCHICZNYMI:

1. Zakłady Opieki Zdrowotnej

Na terenie Powiatu Ząbkowickiego świadczenia zdrowia psychicznego dla dorosłych świadczą:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZASTRZYK” s.c. w Ząbkowicach Śl.,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego Zakład Opieki Zdrowotnej Baranowski, Maksymowicz Spółka Partnerska Lekarzy, Ząbkowice Śląskie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „EWA – MED” Ziębice.

W poradniach zdrowia psychicznego było leczonych:

- w 2005 roku – 3.688 osób,
- w 2006 roku – 3.307 osób,
- w 2007 roku – 2.838 osób,
- w 2008 roku – 3.369 osób,
- w 2009 roku – 2.655 osób

DZIAŁALNOŚĆ PORADNI ZDROWIA PSYCHICZNEGO NA TERENIE POWIATU ZĄBKOWICKIEGO W 2009 ROKU:

Porady udzielane w poradni/gabinecie – 2009r.		
Wyszczególnienie		Liczba
Ogółem liczba wszystkich porad	01	10.052
Porady lekarza	02	8.975
Porady psychologa	03	1.077
Porady innego terapeuty	04	0

Leczeni w poradniach zdrowia psychicznego- 2009		
Wyszczególnienie		Liczba
Ogółem:		2.655
mężczyźni	01	1.411
kobiety	02	1.244

Leczeni w poradniach zdrowia psychicznego- 2009		
Wyszczególnienie		Liczba
W wieku do 18 lat	01	172
W wieku 19-29	02	683
W wieku 30-64	03	1.487
W wieku 65 i więcej	04	313

Źródło:

Z przedstawionych danych wynika, iż najwięcej pacjentów leczonych było w roku 2005. Następne lata to naprzemiennie spadek i wzrost osób leczonych w poradniach zdrowia psychicznego. Szczegółowe dane za rok 2009 wskazują, iż mężczyźni częściej szukają pomocy u specjalisty niż kobiety. Stanowią oni 53% leczonych w poradniach. Jeśli chodzi o wiek osób leczonych w poradniach zdrowia psychicznego to przeważają osoby w wieku produkcyjnym pomiędzy 30 a 64 rokiem życia. Najmniej liczna grupa to dzieci i młodzież w wieku do lat 18 – 6,47% z ogólnej liczby leczonych w poradniach.

2. Ośrodki Pomocy Społecznej

Na poziomie gmin ośrodki pomocy społecznej świadczą m.in. specjalistyczną pomoc osobom niepełnosprawnym. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej pomoc ta udzielana jest zarówno samym niepełnosprawnym jak i ich rodzinom. Zakres pomocy jest bardzo szeroki i obejmuje m.in.:

- specjalistyczną pracę socjalną,
- pomoc psychologiczną,
- prowadzenie grupy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychotycznymi,
- telefon zaufania,
- pomoc prawną,
- pomoc finansową, rzeczową i usługową,
- kierowanie do Środowiskowych Domów Samopomocy oraz placówek opieki całodobowej,
- stałe monitorowanie stanu zdrowia podopiecznych we współpracy z Poradnią Zdrowia Psychicznego,
- interwencja w sytuacjach kryzysu psychicznego u podopiecznych,
- występowanie do Sądu w sprawach o leczenie i umieszczenie w placówce opiekuńczej bez zgody w sytuacji zaostrzenia objawów chorobowych,
- zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- pracę z rodziną chorego w celu poprawy relacji i funkcjonowania w rodzinie,
- pracę w środowisku lokalnym w celu przywrócenia i readaptacji podopiecznych do prawidłowego funkcjonowania w relacjach interpersonalnych,

- upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego poprzez wystąpienia w lokalnych mediach, panelach dyskusyjnych, organizowanie w szkołach wykładów, prelekcji na temat zdrowia psychicznego, zapobieganie zaburzeniom psychicznym i profilaktyka w tym zakresie,
- prowadzenie aktywizacji zawodowej w ramach programów prowadzonych w KIS,
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi,
- stworzenie możliwości współpracy służbom socjalnym z lekarzem psychiatrą w razie konieczności reagowania w nagłych przypadkach, z możliwością wizyt domowych w ramach NFZ – włącznie,
- w przypadku rodzin posiadających małe dzieci (niewydolnych wychowawczo z powodu choroby psychicznej) – wsparcie asystenta rodzinnego,
- organizację wypoczynku letniego dla dzieci z w/w rodzin (kolonie, obozy),
- ponadto OPS-y umożliwiają podnoszenie kwalifikacji przez pracowników udzielających pomocy – udział w szkoleniach dot. pracy z osobami chorymi psychicznie.

Dane przedstawione przez ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Ząbkowickim dotyczące osób chorych psychicznie i z upośledzeniem umysłowym korzystających z ich wsparcia w latach 2008-2010 przedstawiają się następująco:

Lp	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób chorych psychicznie i z upośledzeniem umysłowym
1	Ośrodek Pomocy Społecznej w Ząbkowicach Śląskich	58 osób
2	Ośrodek Pomocy Społecznej Bardo	298 osób*
3	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Kamieniec Ząbkowicki	51 osób
4	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Ziębice	151 osób
5	Ośrodek Pomocy Społecznej Złoty Stok	23 osób
6	Ośrodek Pomocy Społecznej Ciepłowody	55 osób
7	Ośrodek Pomocy Społecznej Stoszowice	116 osób

* w tym DPS Opolnica

Prognoza dla osób z zaburzeniami psychicznymi wymagającymi wsparcia w instytucjach pomocy społecznej na terenie Powiatu Ząbkowickiego według danych gmin na lata 2011-2025 przedstawia się następująco:

nazwa gminy/ powiatu	2011						
	liczba mieszkańców gminy/powiatu wymagających wsparcia psychicznego ogółem	w tym		liczba dps dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem	liczba miejsc w dps dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem	liczba sds dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem	liczba miejsc w sds dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem
		liczba osób wymagających wsparcia w domach pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych	liczba osób wymagających wsparcia w środowiskowych domach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi				
Powiat	131	37	94	0	0	1	30

Ząbkowicki							
nazwa gminy/ powiatu	2015						
	liczba mieszkańców gminy/powiatu wymagających wsparcia psychicznego ogółem	w tym		liczba dps dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem	liczba miejsc w dps dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem	liczba śds dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem	liczba miejsc w śds dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem
		liczba osób wymagających wsparcia w domach pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych	liczba osób wymagających wsparcia w środowiskowych domach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi				
Powiat Ząbkowicki	185	99	86	0	0	1	50
2020							
nazwa gminy/ powiatu	liczba mieszkańców gminy/powiatu wymagających wsparcia psychicznego ogółem	w tym		liczba dps dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem	liczba miejsc w dps dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem	liczba śds dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem	liczba miejsc w śds dla osób przewlekłe psychicznie chorych ogółem
		liczba osób wymagających wsparcia w domach pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych	liczba osób wymagających wsparcia w środowiskowych domach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi				
Powiat Ząbkowicki	255	90	165	1	100	3	80

2025							
nazwa gminy/ powiatu	liczba mieszkańców w gminy/powia tu wymagający ch wsparcia psychicznego ogółem	w tym		liczba dps dla osób przewlekł e psychiczn ie chorych ogółem	liczba miejsc w dps dla osób przewlekł e psychiczn ie chorych ogółem	liczba śds dla osób przewlekł e psychiczn ie chorych ogółem	liczba miejsc w śds dla osób przewlekł e psychiczn ie chorych ogółem
		liczba osób wymagający ch wsparcia w domach pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych	liczba osób wymagających wsparcia w środowiskowy ch domach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi				
Powiat Ząbkowicki	294	109	185	1	100	4	120

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż liczba mieszkańców wymagających wsparcia psychicznego z roku na rok będzie wzrastać. Konieczne będzie utworzenie środowiskowych domów wsparcia oraz domu pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych.

3. Domy Pomocy Społecznej:

Zadaniem Domów Pomocy Społecznej jest zapewnienie mieszkańcom całodobowej opieki pielęgnacyjnej oraz zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, społecznych i religijnych w formach i zakresie wynikających z indywidualnych potrzeb na poziomie obowiązującego standardu. Organizacja i zasady działania DPS-ów, zakres, rodzaj i poziom świadczonych usług uwzględnia w szczególności: wolność, godność, intymność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz pogłębienie ich więzi społecznych.

W domach pomocy społecznej na terenie naszego powiatu przebywa obecnie 466 pensjonariuszy, z czego 185 osób z upośledzeniem umysłowym, 112 chorych psychicznie. Potrzeby dotyczące pomocy stacjonarnej dla osób przewlekle psychicznie chorych są obecnie niezaspokojone. Brak odpowiedniej placówki na terenie naszego powiatu powoduje potrzebę kierowania oczekujących na umieszczenie do dps-ów znajdujących się na terenie całego kraju.

Lp	Nazwa i typ placówki	Liczba miejsc	Liczba osób chorych psychicznie	Liczba osób upośledzonych umysłowo
1	Dom Pomocy Społecznej w Ząbkowicach Śląskich dla osób przewlekle somatycznie chorych	118	30	8
2	Dom Opieki św. Jadwigi Śląskiej Caritas Archidiecezji Wrocławskiej dla osób przewlekle somatycznie chorych	73	40	2
3	Dom Pomocy Społecznej w Ziębicach dla osób przewlekle somatycznie chorych	120	33	16
4	Dom Pomocy Społecznej w Opolnicy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	155	9	159
5	RAZEM	466	112	185

4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej „NADZIEJA” w Bardzie

W zależności od sytuacji i potrzeb Ośrodek świadczy pomoc natychmiastową i długofalową dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w tym chorych psychicznie:

- doradczą,
- informacyjną,
- psychologiczną,
- terapeutyczną,
- pedagogiczną,
- prawną,
- medyczną i socjalną,
- bytową na czas zamieszkiwania w hostelu Ośrodka.

Każda z form pomocy ma służyć wsparciu emocjonalnemu osoby w kryzysie. W latach 2008-2010 ośrodek objął swoim działaniem 22 osoby chore psychicznie i 18 osób z upośledzeniem umysłowym. Każda z tych osób otrzymała pomoc psychologiczną, prawną oraz wsparcie i porady.

Poniższa tabelka przedstawia ilość osób objętych pomocą w poszczególnych latach:

Rok	Osoby chore psychicznie	Osoby z upośledzeniem umysłowym
2008	6	4
2009	8	7
2010	8	7

5. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Henrykowie i w Opolnicy

Warsztat Terapii Zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja przez WTZ celu, odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania: 1) umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, 2) psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. WTZ realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia - na miarę jej indywidualnych możliwości. Większość uczestników to osoby z upośledzeniem umysłowym oraz chore psychicznie.

W Warsztatach Terapii Zajęciowej w Henrykowie uczestniczy 30 osób, w tym:

Rok	Osoby chore psychicznie	Osoby z upośledzeniem umysłowym
2008	2	22
2009	2	22
2010	4	20

W Warsztatach Terapii Zajęciowej w Opolnicy uczestniczy 40 uczestników, w tym:

Rok	Osoby chore psychicznie	Osoby z upośledzeniem umysłowym
2008	4	36
2009	4	37
2010	4	37

6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich

Wspiera osoby chore psychicznie w ramach realizowanych zadań, programów i projektów EFS oraz dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej.

7. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Realizuje zadania z zakresu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. W roku 2008 Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Dzierżoniowie wydał 1919 orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, w roku 2009 – 1727 orzeczeń, rok 2010 - 1869 orzeczeń.

Dane dotyczące wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności 01-U (upośledzenie umysłowe) i 02-P (choroby psychiczne) przedstawiają się następująco:

Lp	ROK	SYMBOL NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	ILOŚĆ WYDANYCH ORZECZEŃ
1	2008	01-U	41
2	2008	02-P	121
3	2009	01-U	37
4	2009	02-P	115
5	2010	01-U	43
6	2010	02-P	104

Liczba wydanych orzeczeń wg wskazanych powyżej przyczyn niepełnosprawności w przedstawionym okresie kształtuje się na podobnym poziomie. Nieznaczny wzrost jest wydanych orzeczeń z tytułu upośledzenia umysłowego. Natomiast spadek wydanych orzeczeń z tytułu chorób psychicznych nie zmienia faktu, iż problem ten będzie narastał i osoby chore będą potrzebowały specjalistycznej opieki.

8. Powiatowy Urząd Pracy w Ząbkowicach Śląskich

Na dzień 31 grudnia 2010 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ząbkowicach Śląskich liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne wyniosła 366 osób, w tym wyszczególniono następujące rodzaje niepełnosprawności:

- upośledzenie umysłowe – 10 osób,
- choroby psychiczne – 23 osób,
- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu – 28 osób,
- choroby narządu wzroku – 52 osób,
- upośledzenia narządu ruchu – 93 osób,
- epilepsja – 9 osób,
- choroby układu oddechowego i układu krążenia – 24 osoby,
- choroby układu pokarmowego – 2 osoby,
- choroby układu moczowo-płciowego 10 osób,
- choroby neurologiczne – 81 osoby,
- inne – 24 osoby,
- nieustalony – 10 osób.

Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu wynosi 19 osób, w tym wyszczególniono następujące rodzaje niepełnosprawności:

- choroby psychiczne – 4 osoby,

- choroby narządu wzroku – 4 osoby,
- upośledzenia narządu ruchu – 5 osób,
- choroby układu moczowo-płciowego – 2 osoby,
- choroby neurologiczne – 1 osoba,
- nieustalony – 3 osoby.

9. Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy im. J. Korczaka w Ząbkowicach Śl.

Zapewnia opiekę, edukację i przygotowanie zawodowe dla uczniów niepełnosprawnych w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym.

10. Powiatowe Centrum Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doskonalenia Nauczycieli w Ząbkowicach Śląskich,

Udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Do zadań poradni należy w szczególności: diagnozowanie poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży, współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami oświatowymi przy opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.

11. Stowarzyszenia

Na terenie Powiatu Ząbkowickiego działają organizacje pozarządowe, które wspierają osoby niepełnosprawne. Osoby chore psychicznie i z upośledzeniem umysłowym mogą liczyć na pomoc:

1) Stowarzyszenia Na Rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych Ziemi Ząbkowickiej "INTEGRACJA" z Ząbkowic Śląskich, zgodnie ze statutem celami Stowarzyszenia są:

- podejmowanie działań dla dobra dzieci oraz osób niepełnosprawnych,
- tworzenie kręgu osób fizycznych i instytucji życzliwych dzieciom i osobom niepełnosprawnym,
- zabieganie o poszanowanie prawa do godnego i pożytecznego życia dzieci, osób niepełnosprawnych oraz ich rodzinom.

W ramach swojej działalności organizowane są olimpiady integracyjne, rajdy osób niepełnosprawnych, pomoc finansowa dla osób niepełnosprawnych.

2) Stowarzyszenie "Pomocna Dłoń" w Złotym Stoku – celem działania Stowarzyszenia jest pomoc dzieciom i młodzieży pochodzącym z rodzin o trudnych warunkach materialnych, stwarzanie im szansy na pełny rozwój fizyczny i umysłowy i na pokonanie barier, jakie powodują ubóstwo i oddalenie od dużych ośrodków kulturalnych.

Celem Stowarzyszenia jest także pomoc osobom w podeszłym wieku, zarówno w zakresie ochrony zdrowia jak i możliwie najpełniejszego uczestniczenia w normalnym i godnym życiu społeczeństwa. Pomoc osobom chorym, dotkniętym niepełnosprawnością a także osobom bezrobotnym aktywnie działającym w kierunku poprawy swojej sytuacji,

zawodowej - to również zakres działania Stowarzyszenia. "Pomocna Dłoń". Pierwszym problemem, którym Stowarzyszenie zajęło się po rejestracji w Sądzie 2.02.2000 r. była organizacja dowozu dzieci z porażeniem mózgowym na rehabilitację. Najbliższy Ośrodek rehabilitujący dzieci z tego typu schorzeniem znajduje się w oddalonym o 60 km od Złotego Stoku w Mikoszowie k/Strzelina. Rodziców tych dzieci nie stać na regularny ich dowóz kilka razy w tygodniu. Stowarzyszenie zorganizowało kilka akcji charytatywnych sprzedaż palm wielkanocnych wykonanych przez szkolne dzieci, loterie fantowe trzykrotnie - z których dochód został przeznaczony na ten cel. Od miesiąca maja br. prywatny przewoźnik na podstawie umowy ze Stowarzyszeniem dowozi 4 dzieci wraz z rodzicami raz w tygodniu na rehabilitację.

III. CELE I ZAŁOŻENIA POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Celem programu jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej, dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy umożliwiających życie w środowisku rodzinnym i społecznym.

Wcześniej podjęta profilaktyka zdrowotna, dążąca do likwidacji lub przynajmniej znacznego ograniczenia przyczyn powodujących u osób zaburzenia psychiczne, stanowi istotny element każdego programu działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Działania profilaktyczne w tym zakresie powinny być podjęte we wszystkich obszarach życia społecznego i zawodowego poprzez instytucje oraz placówki oświaty, kultury, zdrowia i pomocy społecznej.

1. CEL GŁÓWNY POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO: PROMOCJA ZDROWIA PSYCHICZNEGO I ZAPOBIEGANIE ZABURZENIOM PSYCHICZNYM

1.1 CEL SZCZEGÓŁOWY: upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu

ZADANIA:

1.1.1. Ustalenie priorytetów promocji zdrowia psychicznego:

- **zajmowanie się grupami, którym zagrażają zaburzenia psychiczne** – grupy ryzyka: mniejszości etniczne, bezdomni, osoby niepełnosprawne, rodziny i opiekunowie osób z zaburzeniami psychicznymi, osoby z przewlekłymi chorobami somatycznymi, ludzie którzy przechodzą życiowe zmiany (utrata pracy, rozwód, śmierć kogoś bliskiego),
- **wspieranie zdrowego psychicznie starzenia się** – poprawa zdrowia psychicznego populacji starzejącej się z osobami przewlekle chorymi włącznie poprzez aktywność fizyczną i wsparcie społeczne w wielu obszarach,
- **promocja zdrowia psychicznego w miejscu pracy** – stresujące warunki zwiększają ryzyko zaburzeń lękowych, depresyjnych i wypalenia. Wzmocnienie pozycji pracownika może prowadzić do poprawy kompetencji i strategii zaradczych, wzrostu zadowolenia z pracy i wydajności pracy oraz do zmniejszenia stresu.
- **promocja zdrowia psychicznego w szkołach** – słabe wyniki w nauce i wcześnie występujące problemy ze zdrowiem psychicznym mogą zwiększyć ryzyko zachowań aspołecznych, wykroczeń, problemów z zachowaniem oraz udziału w przestępstwach,
- **zapobieganie przemocy i szkodliwemu używaniu substancji psychoaktywnych** – agresja i przemoc w domu i w społeczności lokalnej prowadzi do lęku, depresji, przestępczości, wandalizmu, maltretowania i wykorzystywania seksualnego oraz morderstw i zabójstw, młodzież ze środowisk o wysokim poziomie biedy w większym stopniu narażona jest na przemoc. Zaburzenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych klasyfikowane są jako zaburzenia psychiczne i współwystępują z wieloma różnymi zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania, m.in. z przemocą, depresją i samobójstwami.

- 1.1.2. Podejmowanie działań w celu upowszechnienia wiedzy na temat zdrowia psychicznego.
- 1.1.3. Opracowanie programów zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym.
- 1.1.4. Przygotowanie i wydanie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY: zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi

Większość przejawów chorób psychicznych często prowadzi do tego, że osoby nimi dotknięte nie są akceptowane przez społeczeństwo. Odczuwalny brak akceptacji, a niekiedy wyraźna dezaprobatą czy wręcz wrogość ze strony środowiska mogą wzbudzać u tych osób poczucie krzywdy, niższej wartości, osamotnienia, zgorzknienia. To z kolei może prowadzić do stanów depresyjnych, izolacji, braku chęci do życia, myśli samobójczych.

Takie schorzenia jak choroba psychiczna, upośledzenie umysłowe obrosły przez lata krzywdzącymi mitami i stereotypami. Osoby dotknięte którymś z powyższych rodzajów niepełnosprawności, mogą często czuć się społecznie naznaczone rzekomym posiadaniem szeregu negatywnych cech. Wynika to głównie z niewiedzy społeczeństwa i jego braku gotowości do akceptacji takich osób.

Dopóki podobne mity będą istniały w świadomości społecznej, a zakorzenionych w niej niesprawiedliwych stereotypów nie zastąpi rzetelna wiedza, nie może być mowy o pełnej realizacji idei integracji osób z chorobą psychiczną z pozostałą częścią społeczeństwa. Stąd konieczność podjęcia działań w celu dokonania zmian w społecznej świadomości.

ZADANIA:

- 1.2.1. Rozwijanie i wspieranie istniejących form spędzania wolnego czasu osób niepełnosprawnych w tym osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 1.2.2. Wspieranie organizacji turnusów, obozów, kolonii i wczasów rehabilitacyjnych oraz upowszechnianie form aktywnego wypoczynku wśród osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 1.2.3. Inicjowanie działań zmierzających do pozyskania środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na formy aktywnego spędzania wolnego czasu przez osoby niepełnosprawne w tym chore psychicznie.
- 1.2.4. Zachęcenie i mobilizowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do korzystania z dostępnych form aktywnego spędzania wolnego czasu.

1.3. CEL SZCZEGÓŁOWY: organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

ZADANIA:

- 1.3.1. Utworzenie Powiatowego Ośrodka Pomocy Kryzysowej oferującego poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu.

2. **CEL GŁÓWNY: ZAPEWNIENIE OSOBOM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI WIELOSTRONNEJ I POWSZECHNIE DOSTĘPNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ ORAZ INNYCH FORM OPIEKI I POMOCY NIEZBĘDNYCH DO ŻYCIA W ŚRODOWISKU RODZINNYM I SPOŁECZNYM**

2.1. CEL SZCZEGÓŁOWY: upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

ZADANIA:

- 2.1.1. Opracowanie powiatowego programu zwiększania dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym zwłaszcza form niezbędnych do tworzenia centrów zdrowia psychicznego
- leczenia ambulatoryjnego,
 - leczenia w zespołach środowiskowych,
 - leczenia w oddziałach dziennych,
 - leczenia w oddziałach psychiatrycznych w szpitalach ogólnych, dla dzieci młodzieży i dorosłych.

2.2. CEL SZCZEGÓŁOWY: upowszechnienie różnorodnych form pomocy i oparcia społecznego.

ZADANIA:

- 2.2.1. Opracowanie powiatowego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześnienia pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.
- 2.2.2. Wspieranie finansowe samopomocowych projektów służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 2.2.3. Zapewnienie ciągłości wsparcia finansowego projektom pozarządowym realizującym takie formy oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają działania ciągłego.
- 2.2.4. Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich.

2.3. CEL SZCZEGÓŁOWY: aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

ZADANIA:

- 2.3.1. Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej poprzez opracowanie Powiatowego Programu Rozwoju Zróżnicowanych Form Wspierania Zatrudnienia i Przedsiębiorczości Społecznej Dostosowanych do Potrzeb Osób z Zaburzeniami Psychicznymi.
- 2.3.2. Organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 2.3.3. Przygotowanie i realizacja skierowanej do pracodawców kampanii szkoleniowo – informacyjnej promującej zatrudnienie osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 2.3.4. Zwiększenie udziału zagadnień zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Ząbkowicach Śląskich.

PODSUMOWANIE

Zarząd Powiatu Ząbkowickiego na posiedzeniu w dniu 30 sierpnia 2011 roku podjął Uchwałę Nr 50/2011 w sprawie powołania Powiatowego Zespołu Koordynującego realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Do podstawowych zadań Zespołu Koordynującego należy:

- opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, uwzględniającego potrzeby ludności Powiatu w zakresie ochrony zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowanie do nich skoordynowanej działalności różnych form pomocy i oparcia społecznego oraz aktywizacji zawodowej,
- realizacja, koordynowanie i monitorowanie programu.

PODMIOTY UCZESTNICZĄCE

Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, jednostki organizacyjne Powiatu, Powiatowe Centrum Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doskonalenia Nauczycieli, SP ZOZ Pomoc Doraźna i inne podmioty w zależności od realizowanego zadania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Budżet powiatu, środki zewnętrzne, w tym: środki unijne, środki Narodowego Funduszu Zdrowia, świadczeniodawców usług medycznych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

WKAŹNIKI MONITORINGU:

Liczba przygotowanych i zrealizowanych programów i przedsięwzięć profilaktycznych, liczba osób korzystających z różnych form pomocy.

Harmonogram zadań:

Lp	Treść przedsięwzięcia	Termin realizacji	Odpowiedzialny
1.	Realizacja Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	od października 2011 r. realizacja ciągła	Starostwo Powiatowe, PCPR, PUP, PCPPPiDN, inne podmioty
2.	Opracowanie i realizacja powiatowych programów zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym	od października 2011 r. realizacja ciągła	Starostwo Powiatowe, PCPR, PUP, PCPPPiDN
3.	Opracowanie i realizacja powiatowego programu informacyjno – edukacyjnego sprzyjającego postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałaniu dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi	od października 2011 r. realizacja ciągła	Starostwo Powiatowe
4.	Opracowanie i realizacja programu poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.	Realizacja ciągła od 01.2012	PCPR
5	Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	od października 2011 r.	PCPR
6	Utworzenia Powiatowego Ośrodka Pomocy Kryzysowej	Realizacja do grudnia 2013 r.	Rada Powiatu, Zarząd Powiatu, PCPR
7	Opracowanie i realizacja powiatowego programu rozwoju zróżnicowanych form wspierania zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi	od października 2011 r. realizacja ciągła	PUP
8	Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	od października 2011 r. realizacja ciągła	PUP

9	Przygotowanie kampanii szkoleniowo – informacyjnej skierowanej do pracodawców, promującej zatrudnienie osób z zaburzeniami psychicznymi	od października 2011 r. realizacja ciągła	PUP
10	Zwiększenie udziału zagadnień zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Urzędu Pracy	od października 2011r. realizacja ciągła	PUP
11	Przygotowanie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2011 r. realizacja ciągła	Starostwo Powiatowe, PUP, PCPR
12	Utworzenie Powiatowego Centrum Zdrowia Psychicznego	Do grudnia 2013 r.	Rada Powiatu, Zarząd Powiatu, Starostwo Powiatowe